

Plán péče o přírodní památku

Dolní vinohrádky

**na období
2019 -2028**

**Zpracovatel: Mgr. Michal Krátký, Ing. Marián Horváth,
Mgr. Petra Hanáková Bečvářová**

Olomouc 2017

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	2480
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Dolní Vinohrádky
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	nařízení
orgán, který předpis vydal:	Krajský úřad Olomouckého kraje
číslo předpisu:	7/2016
datum platnosti předpisu:	15. 9. 2016
datum účinnosti předpisu:	2. 11. 2016

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj:	Olomoucký
okres:	Prostějov
obec s rozšířenou působností:	Prostějov
obec s pověřeným obecním úřadem:	Prostějov
obec:	Prostějov
katastrální území:	Čechovice - Záhoří

Příloha č. M1: Orientační mapa území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

katastrální území: Čechovice-Záhoří

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
802		lesní pozemek		45	1 045	1 045
826/1		lesní pozemek		10001	21 026	20 923
826/2		lesní pozemek		10001	1 742	1 742
826/3		ostatní plocha	ostatní komunikace	10001	3 938	3 938
826/4		ovocný sad		10001	9 603	9 603
Celkem						37 251

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice PP.

Příloha č. M2: Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	2,1968	0,5721		
vodní plochy	0	0,0114	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	0	0		
orná půda	0	3,8206		
ostatní zemědělské pozemky	1,1345	0,9272		
ostatní plochy	0,3938	0,7283	neplodná půda	-
			ostatní způsoby využití	0,3938
zastavěné plochy a nádvoří	-	-		
plocha celkem	3,7251	6,0596		

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park: -
chráněná krajinná oblast: -
jiný typ chráněného území: -

Natura 2000

ptačí oblast: -
evropsky významná lokalita: -

1.6 Kategorie IUCN.

IV. – řízená rezervace

1.7 Hlavní předmět ochrany

1.7.1 Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu

Předmět ochrany jsou populace teplomilných rostlin, jejich společenstva a na ně vázaní živočichové.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
hvězdnice chlumní (<i>Aster amellus</i>)	desítky rostlin	C3	teplomilné trávníky na zmolách a v sadu a mezi při severní hranici
ostřice Micheliova (<i>Carex michelii</i>)	desítky rostlin	C3	teplomilné trávníky v centrální části a na mezi při severní hranici PP
hořec křížatý (<i>Gentiana cruciata</i>)	jeden trs	C2	na hřebenu svahu v centrální části území se zbytky teplomilných trávníků
smldník alsaský (<i>Peucedanum alsaticum</i>)	desítky rostlin	C3	teplomilné trávníky v sadu na mezi
růže galská (<i>Rosa gallica</i>)	desítky rostlin	C3	trávník na mezi při severní hranici území

Vysvětlivky k tabulce:

ČS - Červený seznam cévnatých rostlin ČR (Procházka 2001)

C2 – silně ohrožený taxon, C3 – ohrožený taxon

Kategorie zvláště chráněných druhů je uvedena podle vyhlášky č.395/1992 Sb., ve znění vyhlášky 175/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

Území není součástí EVL ani ptačích oblastí.

1.9 Cíl ochrany

Cílem ochrany je zachování a obnova populací teplomilných rostlin, jejich společenstev a na ně vázaných živočichů.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních podmínek

Geografická poloha:

Lokalita se nachází v Olomouckém kraji v okrese Prostějov v katastrálním území Čechovice - Záhoří. Území se nachází na svahu orientovaném na východ. Jedná se o teplomilnou travnatou stráň se řídkým porostem stromů s výskytem subxerothermní vegetace na spraši.

Dle biogeografického členění ČR leží území na hranici Drahanského bioregionu 1.52 a Prostějovského bioregionu 1.11 (Culek 2013).

Geomorfologické poměry:

Z geomorfologického hlediska patří území ke geomorfologickému celku Hornomoravský úval, podcelku Prostějovská pahorkatina a okrsku Kojetínská pahorkatina (Demek 1987).

Klimatická charakteristika:

Klimatologicky území náleží k oblasti MT11 – mírně teplá oblast, charakterizovaná dlouhým létem, teplým a suchým, přechodné období je krátké s mírně teplým jarem a mírně teplým podzimem, zima je krátká, mírně teplá a velmi suchá s krátkým trváním sněhové pokrývky (Quitt 1971). Průměrná teplota je 7,9°C (stanice Plumlov).

Fytogeografická a vegetační charakteristika:

Podle fytogeografického členění České republiky (Skalický 1988) patří území k fytogeografickému obvodu Panonské termofytikum, fytogeografickému okresu 21- Haná, podokresu 21a Hanácká pahorkatina.

Vegetaci tvoří částečně pozměněné porosty svazu *Bromion erecti*. Vegetace lesní části je tvořena asociací *Melampyro nemorosi-Carpinetum* s výskytem trnovníku akátu. Potenciální přirozenou vegetaci tvoří černýšová doubrava svazu *Melampyro nemorosi-Carpinetum*.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu, další poznámky
hořec křížatý (<i>Gentiana cruciata</i>)	jeden trs	§3	na hřebenu svahu v centrální části území se zbytky teplomilných trávníků
hvězdnice chlumní (<i>Aster amellus</i>)	desítky rostlin	§3	teplomilné trávníky na zmolách a v sadu a mezi při severní hranici
ještěrka obecná (<i>Lacerta agilis</i>)	početnost neznámá	§2	teplejší stanoviště

Vysvětlivky k tabulce:

§2 – silně ohrožený druh, §3 - ohrožený druh

Kategorie zvláště chráněných druhů je uvedena podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádí některá ustanovení zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

a) ochrana přírody

Území PP je součástí lokálního biocentra a v roce 1952 zde bylo vyhlášeno chráněné území na ochranu populace lýkovce vonného. Tento druh však vlivem absence pravidelné péče a zapojením lesních porostů z lokality postupně vymizel.

b) zemědělské hospodaření

Součástí území je starý vysokokmenný extenzivní sad. V sadu je umístěn mobilní včelín. V minulosti byla část sadu zřejmě kejdována.

c) lesní hospodářství

Lesní porosty vznikly pravděpodobně ponecháním původních pastevních ploch bez managementu a jsou v posledních letech bez zásahu. V porostu jsou nálety invazního trnovníku akátu, které by bylo vhodné převést na porosty přirozené dřevinné skladby.

d) myslivost

V území se nachází starý myslivecký zásyp. Území je součástí uznané honitby Moravan Domamyslice č. 7108101008 o výměře 1774.6 ha. Vlastník a uživatel honitby je Honební společenstvo Moravan Prostějov Domamyslice.

e) rekreace a sport

Území je často navštěvováno a narušováno vjezdem aut a ponecháváním odpadků. V území se nachází také menší černé skládky odpadu.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Územní plán sídelního útvaru Prostějov byl schválen dne 14.12.1995 a následující změny. Uznaná honitba Moravan Domamyslice č. 7108101008.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích

Přírodní lesní oblast	30 – Dražanská vrchovina
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	611807 - LHC Prostějov
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	0,10 ha
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2009 – 31. 12. 2018
Organizace lesního hospodářství	soukromý vlastník
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	611403 - Lesy města Prostějova
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	2,09 ha
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2009 – 31. 12. 2018
Organizace lesního hospodářství	Lesy města Prostějova

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: 30 – Dražanská vrchovina				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Hypotetická přirozená dřevinná skladba SLT (dle Plívy 1991)	Výměra (ha)	Podíl (%)
2B	bohatá buková doubrava	DBZ 70, BK 5, HB 15, LP 10, JV+, JS+, JL +, BŘK +, BB+	0,92	43,88
3S	svěží dubová bučina	DBZ 30, BK 50, HB 10, LP 10, JV+, JS+, JL +	1,17	56,12
Celkem			2,19	100 %

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkrat- ka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
-	-	0	0	0	0
Listnáče					
DB	dub letní a dub zimní	0,96	44	1,53	70
AK	trnovník akát	0,73	33	0	0
HB	habr obecný	0,10	5	0,22	10
OS	topol osika	0,12	6	0	0
LP	lípa srdčitá	0,10	5	0,33	15
BR	bříza bělokorá	0,10	5	+	+
BŘK	jeřáb břek	+	+	+	+
JV	javor klen	0	0	+	+
JS	jasan ztepilý	0	0	+	+
JL	jilm habrolistý	0	0	+	+
BB	javor babyka	+	+	+	+
BK	buk lesní	0	0	0,11	5
KR	křoviny	0,06	3	+	+
Celkem		2,19	100 %	2,19	100 %

Přílohy:

Příloha č. T1: - tabulka „Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich“

Příloha č. M4: Lesnická mapa typologická

Příloha č. M3 mapa dílčích ploch a objektů

Příloha č. M5: mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

2.4.2 Základní údaje o nelesních pozemcích

Přílohy:

Příloha č. T2: tabulka „Popis dílčích ploch a objektů“

Příloha č. M3 mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do území a závěry pro další postup

Po vyhlášení území bylo ponecháno bez jakýchkoliv zásahů a území zarostlo náletovými dřevinami což vedlo k ústupu některých chráněných druhů rostlin – lýkovce vonného a koniklece velkokvětého. Trávníky ve starém sadu byly obnoveny Sagittarií v rámci projektu financovaného z prostředků OPŽP avšak na některých místech jsou ruderalizované.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

V území se nepředpokládají kolize mezi zájmy ochrany přírody. Managementové zásahy jsou navrženy tak, aby podporovali ohrožené druhy rostlin.

3. Plán zásahů a opatření

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

Přílohy:

Příloha č. T3: Rámcová směrnice péče o les podle souborů lesních typů (SLT)

Příloha č. M4: Lesnická mapa typologická

Příloha č. M5: mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

b) péče o nelesní pozemky

Rámcová směrnice péče o nelesní plochy

Dílčí plocha	3, 4
Typ managementu	Redukce náletu dřevin
Vhodný interval	jednorázově
Minimální interval	
Prac. nástroj/hosp. zvíře	motorová pila, křovinořez
Kalendář pro management	září - duben
Upřesňující podmínky	Redukce náletových dřevin pro obnovu starých sadů. Vyřezanou hmotu zlikvidovat mimo zájmové plochy. Při výřezu akátu (a to i na lesních pozemcích) zatříť bezprostředně po skácení akátů řeznou plochu pařezu účinným herbicidem, aby se snížila výmladková schopnost dřevin. Realizaci likvidace akátu provést v září až listopadu tak, aby došlo k zatažení herbicidu do kořenového systému.

Dílčí plocha	3, 4
Typ managementu	Likvidace výmladků
Vhodný interval	2-3x ročně
Minimální interval	1x ročně
Prac. nástroj/hosp. zvíře	motorová pila, křovinořez
Kalendář pro management	Květen - červen, srpen – 15. říjen
Upřesňující podmínky	Na plochách po vyřezávce dřevin likvidovat jejich zmlazení. Na zmlazující akáty je možné použít lokální ošetření herbicidem. Vyřezanou hmotu zlikvidovat mimo zájmové plochy

Dílčí plocha	1
Typ managementu	Seč 1x ročně
Vhodný interval	1x ročně
Minimální interval	1x za rok
Prac. nástroj/hosp. zvíře	Křovinořez
Kalendář pro management	Konec června až září
Upřesňující podmínky	Posečenou biomasu zlikvidovat mimo plochu ZCHÚ. Při seči vynechávat plochy s ohroženými druhy a v lepších částech do 20 % plochy pro vysemenění rostlin a jako pastvu pro hmyz. Tyto plochy meziročně střídát.

Dílčí plocha	2, 3
Typ managementu	Seč 2x ročně
Vhodný interval	2x ročně do zlepšení stavu
Minimální interval	1x za rok
Prac. nástroj/hosp. zvíře	Křovinořez
Kalendář pro management	Červen, srpen - září
Upřesňující podmínky	Posečenou biomasu zlikvidovat mimo plochu ZCHÚ

c) péče o rostliny

Při seči vynechávat trsy hořce křížatého a růže galské. U ostatních ohrožených druhů rostlin ponechávat alespoň třetinu populací ve vynechaných částech a tyto části mezeročně střídat. Likvidace invazního trnovníku akátu z lesních porostů – po odkácení akátu je nutné zatřít pařez herbicidem v ředění 1:1. Případné výmladky akátu zlikvidovat postřikem herbicidu na list v ředění 1:20.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy

Příloha:

Příloha T1 - Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

Příloha č. M3 mapa dílčích ploch a objektů

b) nelesní pozemky

Příloha:

Příloha T2: Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Předmět ochrany by při hospodaření na pozemcích v ochranném pásmu mohlo ohrozit hnojení pozemků (splachy živin představují riziko eutrofizace a následné ruderalizace ZCHÚ) a plošné používání chemických prostředků k ošetřování zemědělských kultur (možnost přenosu větrem, vodou).

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Území je v terénu vyznačeno pruhovým značením a 3 státními znaky u příjezdové cesty. Průběžně bude nutné toto značení obnovovat – nátěry, drobné opravy.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Pro kácení dřevin na nelesních pozemcích je nutné udělit povolení ke kácení dřevin.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Území je hodně navštěvováno návštěvníky vjíždějícími auty do sadu a zanechávající odhozené odpadky. Pro eliminaci tohoto negativního vlivu by bylo vhodné instalovat závoru u vjezdu do sadu.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Instalovat jeden informační panel o přírodovědných hodnotách lokality u příjezdové cesty do PP.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Navrhujeme zejména provedení průzkumů na doplnění chybějících údajů o území:

- entomologický průzkum

Dále navrhujeme do konce platnosti plánu péče zopakovat následující průzkumy:

- botanický průzkum
 - ornitologický průzkum (průzkum fauny ptáků se zaměřením na hnízdící druhy).
- Koncem období platnosti plánu péče o předmětné ZCHÚ provést jeho aktualizaci.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
Obnova pruhového značení PP		1 250
instalace informačního panelu (1 ks)		18 000
odstranění náletu dřevin 0,17 ha		6 800
odstranění černých skládek cca 1m ³		5 000
výsadba 5 ovocných stromů		1 500
dosadba jeřábu břeku do lesního porostu 30 ks		3 600
Entomologický průzkum		9 800
Botanický průzkum		9 000
Ornitologický průzkum		7 900
Plán péče (koncem období platnosti)		11 900
C e l k e m (Kč)	-----	74 750
Opakované zásahy		
sečení 1x ročně 0,36 ha na svazích	8 640	86 400
sečení 2x ročně 1 ha	20 000	200 000
likvidace výmladků dřevin 0,17 ha	8 500	25 500
likvidace zmlazení akátu postřikem herbicidu	15 000	30 000
C e l k e m (Kč)		341 900

Náklady prací jsou orientační a vycházejí z aktuálně platných cen v roce zpracování plánu péče.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Culek M. (1996): Biogeografické členění České republiky, Enigma, Praha 1996, 347 PR.
- Demek J., Mackovčin P. [ed.] (2006): Zeměpisný lexikon ČSR - Hory a nížiny. AOPK ČR, Brno.
- Háková A., Klaudisová A., Sádlo J. [eds.] (2004): Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000. Planeta XII, 3/2004.
- Hejný S. & Slavík B. [eds.] (1988): Květena České socialistické republiky 1. Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds.] (1990): Květena České republiky 2. Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds.] (1992): Květena České republiky 3. Academia, Praha.
- Chytrý M., Kučera T., Kočí M. (eds.) (2001): Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J., Štěpánek J. [Eds.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. Academia, Praha, 928 p.
- Míchal I. a Petříček V. eds. (1998): Péče o chráněná území. II., Praha, 714 PR.
- Moravec J. a kol. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. Ed. 2. Severočes. Přír., suppl. 1995: 1-206. Litoměřice.
- Neuhäuselová a kol. (1998) Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky Academia Praha.
- Petříček V. [ed.] et al (1999): Péče o chráněná území I., Praha, 452 pp.
- Procházka F. (ed.) (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda, Praha, 18: 1-166.
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Academia, Brno.

4.3 Seznam používaných zkratek

EVL – evropsky významná lokalita

PO – ptačí oblast

ZCHÚ – zvláště chráněné území

OP – ochranné pásmo

PP – přírodní památka

4.4 Plán péče zpracoval

Mgr. Michal Krátký, Ing. Marián Horváth, Mgr. Petra Hanáková Bečvářová
Dne: 15. 11. 2017

5. Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	2
1.1 Základní identifikační údaje	2
1.2 Údaje o lokalizaci území	2
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	2
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	3
1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími	3
1.6 Kategorie IUCN	3
1.7 Hlavní předmět ochrany	3
1.7.1 Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu	3
1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav	4
1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu	4
1.9 Cíl ochrany	4
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	4
2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních podmínek	4
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti	5
2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy	6
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	6
2.4.1 Základní údaje o lesích	6
2.4.2 Základní údaje o nelesních pozemcích	7
2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do území a závěry pro další postup	7
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	7
3. Plán zásahů a opatření	8
3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání	8
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	9
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	9
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	9
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	9
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	10
3.6 Návrhy na vzdělávací využití území	10
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	10
4. Závěrečné údaje	10
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)	10
4.2 Použité podklady a zdroje informací	11
4.3 Seznam používaných zkratk	11
4.4 Plán péče zpracoval	11
5. Obsah	12

Součástí plánu péče jsou dále tyto přílohy

Příloha T1 - Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

Příloha T2: Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

Příloha T3: Rámcová směrnice péče o les podle SLT

Příloha č. M1: Orientační mapa území

Příloha č. M2: Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Příloha č. M3: Mapa dílčích ploch a objektů

Příloha č. M4: Lesnická mapa typologická

Příloha č. M5: Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů